

Bilag 2. Antallet af indberettede magtanvendelser for 2012

30-04-2013

Magtanvendelse er et komplekst område. På den ene side ønsker Socialforvaltningen at begrænse magtanvendelser mest muligt. På den anden side er der lovhjemmel til magtanvendelse i visse situationer, hvor det er nødvendig at bruge for at kunne leve op til Socialforvaltningens omsorgsforpligtelse. For medarbejderne kan det skabe svære dilemmaer i det sociale og pædagogiske arbejde med de borgere, som opholder sig på tilbud og institutioner. Mennesker, med omfattende behov for hjælp og støtte i deres liv, skal sikres den nødvendige omsorg, samtidig med at de har den personlige frihed og de samme rettigheder og pligter som andre borgere i samfundet. For borgere med nedsat fysiske og psykisk funktionsevne er det karakteristisk, at de ofte ikke er i stand til at give udtryk for, hvilken omsorg de ønsker og dermed heller ikke kan give samtykke til den omsorg, som forvaltningen gerne vil tilbyde dem.

Sagsnr.
2013-52735

Dokumentnr.
2013-339075

Socialforvaltningen har som et af sine mål at styrke retssikkerheden for de borgere, der er omfattet af reglerne om tvangsmæssige indgreb efter den sociale lovgivning. Det centrale er, at magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten som udgangspunkt undgås. Socialpædagogisk bistand går altid forud for magtanvendelse, og mindsteindgrebsprincippet – det vil sige den mindst indgribende løsning – skal altid have første prioritet.

Socialforvaltningen har udarbejdet en samlet årsopgørelse for indberettede magtanvendelser for 2012 på forvaltningens botilbud for handicappede, psykisk syge, børn og unge samt udsatte grupper.

Det bemærkes, at de indberettede magtanvendelser i årsopgørelsen for 2012 omfatter magtanvendelser, hvor forvaltningen har ført et driftsorienteret tilsyn i henhold til servicelovens § 148a. Der er i 2012 indberettet 1 magtanvendelse i et af forvaltningens 39 enkeltmandsprojekter. Denne magtanvendelse indgår i årsopgørelsen for 2012, fordi forvaltningen har indgået en aftale om anvendelse af samtlige pladser og om tilsyn med tilbuddet, som har beliggenhed i en anden kommune, jf. § 11, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1580 af 16. december 2010 om Tilbudsportalen og om godkendelse af og tilsyn med visse private tilbud.

Samlet årsopgørelse 2012

Socialforvaltningen har modtaget indberetninger om i alt 1679 magtanvendelser foretaget i 2012, hvori de ”tilladte magtanvendelser” inden for servicelovens og straffelovens bestemmelser udgør 1620. Når antallet af registrerede magtanvendelser for 2012 sammenholdes med 2011, er der sket en stigning. Der er blevet registreret 49 flere tilfælde end 2011. Derimod er der sket et fald i antallet af indberettede magtanvendelser, når antallet af magtanvendelser for 2012 sammenholdes med 2010. Der er nedenfor beskrevet en række

**Mål- og
Rammekontoret
for Voksne -
Bernstorffsgade 17**

Bernstorffsgade 17, 4
1592 København V

forklaringer/ årsager til stigningen, som blandt andet skal findes i strukturelle forhold og særlig beboersammensætning.

Tabel 1. Antal magtanvendelser

<i>Magtanvendelser 2010</i>	<i>Magtanvendelser 2011</i>	<i>Magtanvendelser 2012</i>
1755	1630*	1679

* Der er tilføjet yderligere 1 indberettet og nu færdigbehandlet magtanvendelse til årsopgørelse over indberetninger af magtanvendelser i 2011.

Opgørelsen over de i alt 1679 indberettede magtanvendelser fordeler sig på fem målgruppeområder, som afspejler Socialforvaltningens organisering:

Tabel 3. Fordeling på områderne 2012

	<i>Magt-anvendelser</i>	<i>Tilbud på området</i>	<i>Kapacitet (pladser)</i>
Handicap - børn	342	5	114
Handicap - voksne	581	65	1742
Psykiatri	28	58	1300
Udsatte grupper	19	45	4108
Børn og unge	709	41	572
I alt	1679	214	7836

Børne- og ungeområdet tegner sig for de fleste indberetninger om magtanvendelse. Set i forhold til kapaciteten er det handicapområdet for børn, som har flest indberetninger om magtanvendelse. Udsatte grupper og psykiatriområdet har omvendt forholdsvis få indberetninger om magtanvendelse.

Tabel 4. Udvikling i antallet af magtanvendelser for 1. kvartal 2011 – 4. kvartal 2012

<i>Områder</i>	2011					2012				
	<i>1. kvartal</i>	<i>2. kvartal</i>	<i>3. kvartal</i>	<i>4. kvartal</i>	<i>I alt</i>	<i>1. kvartal</i>	<i>2. kvartal</i>	<i>3. kvartal</i>	<i>4. kvartal</i>	<i>I alt</i>
Handicap børn	64	72	89	55	280	53	64	109	116	342
Handicap voksne	160	150	102	132	544	163	130	161	127	581
Psykiatri	7	6	6	7	26	11	7	4	6	28
Udsatte grupper	5	10	6	10	31	8	3	4	4	19
Børn og unge	171	177	164	237	749	171	203	188	147	709
I alt	407	415	367	441	1630	406	407	466	400	1679

Anm.: Periodeforskydninger samt behandling af særlig komplicerede indberetninger kan bevirke, at kvartalsvise opgørelser ikke altid vil være helt fuldstændige. I årsopgørelsen 2013 vil der være korrigeret for disse magtanvendelser.

Særligt om stigning i magtanvendelser for 2012 på handicapområdet – børn

Socialforvaltningen vurderer, at årsagen til stigning i antallet af magtanvendelser primært skyldes udadreagerende og behandlingskrævende børn på Nærumgård, Baunegård og Skovhusene. Der er fortsat fokus på en målrettet undervisning af personalet i børns rettigheder, konflikthåndtering og brugen af magtanvendelse i Center for Børn med Handicap.

Særligt om stigning i magtanvendelser for 2012 på handicapområdet – voksne
 Socialforvaltningen vurderer, at årsagen til stigningen i antallet af magtanvendelser bl.a. skyldes at akutfastholdelses handlinger er steget med 99 indberetninger i forhold til 2011. Stigningen af indberetninger om akut fastholdelse fordeler sig på flere tilbud og flere personer, men i CAS er der særligt registreret en stigning på grund af en nyoprettet ungegruppe. Samtidig er der samlet set sket et fald i ansøgning om forhåndsgodkendelse og andre former for magtanvendelse, der ikke falder indenfor det tilladte, hvilket kan være en medvirkende årsag til, at indberetninger om akutfastholdelse samtidig er steget.

Særligt om nedgang i magtanvendelser for 2012 på udsatteområdet
 Magtanvendelserne på udsatteområdet er primært indberettet som nødværge/nødret – handlinger.

Der er især sket et fald i antallet af indberetninger på tilbuddene Aktivitetscentret, herunder Nat-caféen, som benyttes af nogle af de mest udsatte borgere på området.

Socialforvaltningen vurderer, at årsagen til faldet i antallet af magtanvendelser bl.a. skyldes, at tilbuddet har haft særlig fokus på konflikthåndtering i 2012, herunder har indført nye procedurer for, hvorledes personalet skal agere i tilfælde af konflikter.

Særligt om nedgang i magtanvendelser for 2012 på børne- og ungeområdet
 Socialforvaltningen vurderer, at årsagen til faldet i antallet af magtanvendelser bl.a. kan forklares med, at forvaltningen i løbet af 2011 og 2012 har haft endnu større fokus på magtanvendelser inden for tilsynsområdet for udsatte børn og unge.

Forvaltningen har bl.a. afholdt kurser om ”magtanvendelser og nødværgehandling” på børne- og ungeområdet for henholdsvis ledere og medarbejdere.

Kursusforløbene var medvirkende til, at der kom en langt større bevidsthed, indsigt og kvalitetssikring af, hvornår magtanvendelser og nødværgehandling skal registreres og indberettes til Tilsynsmyndigheden.

Opgørelse over tilladte og ikke-tilladte magtanvendelser i 2012.

Tabel 3. Fordeling på områderne 2012

	Handicap børn	Handicap voksne	Psykiatri	Udsatte grupper	Børn og unge	I alt
Tilladte magtanvendelser ¹	325	558	27	18	692	1620
Beskyttende magtanvendelser (vurderet ikke-tilladt) ²	10	12	0	1	0	23

¹ Grøn farve betyder; ”tilladte magtanvendelser” inden for servicelovens og straffelovens bestemmelser om nødværge/nødret.

² Gul farve betyder; ”beskyttende magtanvendelser (vurderet ikke-tilladt)”, som dækker fastholdelse i forbindelse med udførelse af omsorgsopgaver, f.eks. personlig pleje og

Anden form for magtanvendelser (vurderet ikke-tilladt) ³	7	11	1	0	17	36
I alt	342	581	28	19	709	1679

Særligt om karakteren af beskyttende magtanvendelser samt anden form for magtanvendelser for 2013 - tabel 3

De beskyttende magtanvendelser (gul farve i tabel 3) vedrører eksempelvis blodprøvetagning, livsvigtig medicin, læge- og tandlægebesøg, hvor det skønnes at ville være omsorgssvigt, hvis medarbejderen ikke havde fastholdt beboeren.

Anden form for magtanvendelser (rød farve i tabel 3) omhandler eksempelvis situationer, hvor en medarbejder ikke har gjort sig overvejelser om anvendelse af andre pædagogiske metoder kunne have en effekt, således at magtanvendelse/fastholdelse kunne have været undgået, samt hvor medarbejdere ikke har overvejet mindre indgribende foranstaltninger, forud for anvendelse af magt/fastholdelse (mindsteindgrebsprincippet som lovgivningen omtaler).

Afsluttende bemærkning

I 2013 vil Socialforvaltningen fortsat fastholde særligt fokus på magtanvendelsesområdet og antallet af indberettede magtanvendelser på følgende måder:

- Gennem undervisning og dialog med ledelse og personale på tilbuddene om regler for magtanvendelse og håndtering af konkrete situationer. Sikre at nyansatte/vikarer fortsat får et grundigt kendskab til reglerne om magtanvendelse gennem undervisning og dialogmøder
- understøtte arbejdet med systematisk og faglig dokumentation, både i pædagogiske og sociale handleplaner
- Fortsætte arbejdet med, at der skal være så få magtanvendelser som muligt på tilbuddene ved at forebygge brugen af magtanvendelse ved pædagogiske og metodiske tiltag
- Fortsat have fokus på tilbuddenes konkrete pædagogik og magtanvendelsespraksis i det enkelte tilbud

---

indtagelse af lægeordineret medicin, men som ligger uden for det tilladte efter servicelovens bestemmelser og straffelovens bestemmelser om nødværge/nødret.

³ Rød farve betyder; "anden form for magtanvendelser (vurderet ikke-tilladt)", som dækker anden fastholdelse eller tilbageholdelse, men som ligger uden for det tilladte efter servicelovens bestemmelser og straffelovens bestemmelser om nødværge/nødret. Denne kategori vil ofte medføre personalemæssige sanktioner og i sjældne tilfælde, hvor der er begrundet mistanke om en strafbar handling føre til en politianmeldelse.

